

Qırxıncı Ayənin Gizli Tarixi — İyirmi Doqquzuncu Sayı

Hezekiel Onuncu Sayı

Jeff Pippenger

2026-08-31

Yezeke kitabında bir çox heyratamız və mühüm peyğəmbərlik xətləri və həqiqətləri vardır. Müqəddəs Kitabda məbəd daxilində olan peyğəmbərlərə dair təsvirlər arasında, təkərlər içində təkərləri hamısından artıq müəyyən edən məhz Yezekekdir. Bacı Uaytın dediyinə görə, həmin təkərlər insan fəaliyyətinin mürəkkəb qarşılıqlı təsirini təmsil edir və son yağış dövründə baş verən hadisələrin ardıcılığını göstərir. Bu hadisələr peyğəmbərin peyğəmbərliyin bir hissəsinə çevrildiyi, əməli məsələ ifadə olunan hallarda təmsil olunur; məsələn, Yezeke dördüncü fəsildə Yerusəlimin mühasirəsinin təsvirində əvvəl sol, sonra isə sağ böyrü üstə uzandıqda. Həmçinin Yezekekin tarixini çərçivəyə salan on üç konkret tarix vardır və bununla da yüz qırx dörd min nəfərin möhürləndiyi son yağış dövrünün nişanələrini təmin edir. Həqiqətlər yalnız tarixlər vasitəsilə deyil, həm də on yeddi, on doqquz, iyirmi beş, yetmiş, qırx, üç yüz doxsan və əlbəttə, otuz kimi rəqəmlər vasitəsilə çatdırılır. Yezeke kitabında bəlkə də ən mühüm rəqəm olan başqa bir rəqəm isə yüz əllidir. Halbuki yüz əlli rəqəmi Yezeke kitabında tapılmaz. Bununla belə, sətir üzərinə sətir — o, oradadır.

Yüz əlli sayı mühasirə xətti daxilində peyğəmbərlik baxımından yerləşdirilmişdir və mühasirə fərqli bir peyğəmbərlik xəttidir; yaxud istəsəniz, mühasirə bir çarxdır. Tarixin peyğəmbərlik xətti həmişə bir alfa və omeqaya malik olacaqdır və belə olduqda, alfa və omeqanın xüsusiyyətləri xəttin əvvəlində və sonunda təmsil olunmalıdır; əks təqdirdə, o, xətt deyildir. Mühasirənin alfa hadisəsi Yezekekin arvadının ölümü idi, mühasirənin sonu isə Yerusəlimin dağıdılması ilə təmsil olunduğu kimi, Məsihin gəlininin ölümü idi.

Və mən, Yəhya, müqəddəs şəhəri — yeni Yerusəlimi — göydən, Allahın yanından enməkdə gördüm; o, əri üçün bəzənmiş gəlin kimi hazırlanmışdı. Və göydən gələn uca bir səs eşitdim ki, deyirdi: Budur, Allahın məskəni insanların arasındadır; O, onlarla sakin olacaq, onlar Onun xalqı olacaqlar, Allah Özü də onlarla olacaq və onların Allahı olacaq. Və Allah onların gözlərindən bütün yaşları siləcək; artıq ölüm olmayacaq, nə kədər, nə fəryad, nə də ağrı bir daha olacaq; çünki əvvəlki şeylər keçib getmişdir. Taxt üzərində Oturan dedi: Budur, Mən hər şeyi təzə edirəm. Və mənə dedi: Yaz; çünki bu sözlər doğru və etibarlıdır. Sonra mənə dedi: Tamam oldu. Mən Alfa və Omeqayam, əvvəli və sonuyam. Susayana həyat suyu çeşməsinin suyundan havayı verəcəyəm. Qalib gələn hər şeyə varis olacaq; Mən onun Allahı olacağam, o da Mənim oğlum olacaq. Amma qorxaqların, imansızların, iyrəncələrin, qatillərin, zinakarların, sehrbazların, bütperəstlərin və bütün yalançıların payı od və kükürdlə yanan göldə olacaqdır; bu, ikinci ölümdür. Sonra yeddi son bəlaya dolu yeddi camı olan yeddi mələkdən biri yanıma gəlib mənimlə danışdı və dedi: Buraya gəl, sənə gəlini, Quzunun zövcəsini göstərəcəyəm. Vəhy 21:2–9.

Mühasirənin başlanğıcında Hezekelin arvadı ölür və orada o, Hezekelin “gözlərinin arzusu” kimi təqdim edilir; həmin fəsildə təsvir olunan Yerusəlimin məhvi zamanı isə Yerusəlim İsrailin “gözlərinin arzusu” kimi təqdim edilir.

Yenə doqquzuncu ildə, onuncu ayda, ayın onuncu günündə Rəbbin sözü mənə nazil olub dedi, ... Yenə Rəbbin sözü mənə nazil olub dedi: Ey bəşər oğlu, bax, Mən bir zərbə ilə sənin gözlərinin arzusunu səndən alıram; ancaq nə matəm tutacaqsan, nə ağlayacaqsan, nə də göz yaşların axacaq. Ah-zar etməkdən çəkin, ölən üçün yas tutma; baş sarığını başına bağla, ayaqlarına ayaqqabılarını geyin, dodaqlarını örtmə və adamların çörəyindən yemə. Beləcə, səhər xalqla danışdım; axşam isə arvadım öldü; və səhər mənə əmr olunduğu kimi etdim. Xalq mənə dedi: Sən belə etdiyin halda, bunların bizim üçün nə demək olduğunu bizə bildirməyəcəksənmi?

Sonra mən onlara cavab verib dedim: Rəbbin sözü mənə nazil olub dedi: İsrail evinə söylə: Xudavənd Rəbb belə deyir: Budur, Mən Öz müqəddəs məkanımı, qüvvətinizin iftixarını, gözlərinizin arzusunu və canınızın əsirgədiyini murdar edəcəyəm; geridə qoyduğunuz oğullarınız və qızlarınız isə qılıncdan keçəcəklər. Siz də mənim etdiyim kimi edəcəksiniz: bığlarınızı örtməyəcək və başqalarının çörəyini yeməyəcəksiniz. Sarıqlarınız başlarınızda, ayaqqabılarınız ayaqlarınızda olacaq; yas tutmayacaq, ağlamayacaqsınız; lakin öz təqsirləriniz içində əriyib gedəcək və bir-birinizə qarşı inləyəcəksiniz.

Beləcə, Yezekeel sizin üçün bir əlamətdir: onun etdiyi hər şeyə görə siz də edəcəksiniz; və bu baş verdikdə biləcəksiniz ki, Mən Xudavənd Rəbbəm. Həmçinin, ey bəşər oğlu, o gün ki Mən onlardan qüvvətlərini, izzətlərinin sevincini, gözlərinin arzusunu və könül bağladıkları şeyi, oğullarını və qızlarını alacağam, məgər o gün xilas olan kəs sənin yanına gəlib bunu qulaqlarınla eşitdirməyəcəkmi? O gün sənin ağzın xilas olana açılacaq, danışacaqsan və artıq lal olmayacaqsan; və sən onlar üçün bir əlamət olacaqsan; və onlar biləcəklər ki, Mən Rəbbəm. Yezekeel 24:1, 15–27.

Mühasirənin alfası Hizqiyalın arzusunun ölümüdür, omeqası isə İsrailin arzusunun ölümüdür.

Eşidib, lakin eşitməmək

Ağsaqqalların və ya xalqın hansısa şəkildə Hizqili dinləyən kimi təsvir olunduğu beş hal vardır. Hizqil 8:1-də Yəhudanın ağsaqqalları onun önündə oturlar. Hizqil 14:1-də ağsaqqallar gəlib onun önündə oturlar. Hizqil 20:1-də İsrailin ağsaqqalları Rəbdən soruşmaq üçün gəlirlər. Hizqil 37:18-də Allah Hizqilə belə deyir: “Xalqının övladları sənə belə deyib danışanda: Bunların nə demək olduğunu bizə göstərməyəcəksənmi?” İyirmi dördüncü fəsildə isə xalq birbaşa soruşur: “Etdiyin bu şeylərin bizim üçün nə olduğunu bizə deməyəcəksənmi?” Bu beş halın hər birində ağsaqqallar və ya xalq Laodikeya vəziyyətindədir.

O dedi: Get, bu xalqa söylə: “Siz həqiqətən eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız; həqiqətən görəcəksiniz, amma dərk etməyəcəksiniz.” Bu xalqın ürəyini piyləndir, qulaqlarını ağırlaşdır, gözlərini bağla; ta ki gözləri ilə görməsinlər, qulaqları ilə eşitməsinlər, ürəkləri ilə anlamasınlar, dönməsinlər və şəfa tapmasınlar. Yeşaya 6:9, 10.

Eşidib yenə də eşitməyən xalqın beş təsviri və görüb yenə də görməyən xalqın beş təsviri, Yeşayanın şəhadətində görməkdən və eşitməkdən imtina edənlərin beş mərhələsi ilə üst-üstə düşür.

Lakin Rəbbin kəlamı onlar üçün əmr üstə əmr, əmr üstə əmr; sətir üstə sətir, sətir üstə sətir; burada bir az, orada bir az idi ki, gedib arxaya yıxılısınlar, sındırılsınlar, tora düşsünlər və tutulub aparılsınlar. Yeşaya 28:13.

Onların arasından çoxları büdrəyəcək, yıxılacaq, parçalanacaq, tora düşəcək və tutulacaq. Yeşaya 8:15.

Əlamətlər

Yezekelin iyirmi dördüncü fəslində mühasirənin başlanğıcı və Yezekelin arvadının ölümü ilə başlayan dövr — onun gözlərinin arzusu — İsrailin gözlərinin arzusu olan Yerusəlimin ölümü ilə başa çatır. Bir il yarımlıq mühasirə Alfa və Omeqanın möhürünü daşıyır və bu dövr bir əlamətlə başlayıb bir əlamətlə də bitir. Yezekel iyirmi dördə olduğu kimi, İsa da Matta iyirmi dördə mühasirənin əlamətini müəyyən edir.

“Məsihin sözləri çoxlu sayda adamın eşidəcəyi şəkildə söylənmişdi; lakin O tək qalanda, Peter, Yəhya, Yaqub və Andreas Zeytun dağında oturduğu zaman Onun yanına gəldilər. Onlar dedilər: «Bizə söylə, bu şeylər nə vaxt olacaq? Sənin gəlişinin və dünyanın axırının əlaməti nə olacaq?» İsa şagirdlərinə Yerusəlimin dağıdılmasını və Öz gəlişinin böyük gününü ayrı-ayrılıqda ele alaraq cavab vermədi. O, bu iki hadisənin təsvirini bir-birinə qarışdırdı. Əgər O, gələcək hadisələri Özünün gördüyü kimi şagirdlərinə açısaydı, onlar bu mənzərəyə tab gətirə bilməzdilər. Onlara mərhəmət edərək, O, iki böyük böhranın təsvirini birləşdirdi və mənanı özlərinin araşdırıb dərk etməsini şagirdlərin öhdəsinə buraxdı. O, Yerusəlimin dağıdılmasına toxunduqda, Onun peyğəmbərlik sözləri həmin hadisədən o yana, Rəbbin dünyanı təqsiri üçün cəzalandırmaq məqsədilə Öz məkanından qalxacağı, yerin öz qanını üzə çıxaracağı və artıq öldürülənlərini ört-basdır etməyəcəyi həmin gündə baş verəcək son yanğına qədər uzanırdı. Bu nitqin hamısı yalnız şagirdlər üçün deyil, həm də yer üzünün tarixinin son səhnələrində yaşayacaq olanlar üçün verilmişdi.”

Şagirdlərə tərəf dönərək Məsih dedi: “Diqqət edin ki, heç kim sizi aldatmasın. Çünki çoxları Mənim adımla gəlib: Mən Məsiham, — deyəcəklər və çoxlarını aldadacaqlar.” Möcüzələr göstərdiklərini iddia edən və yəhudi xalqının qurtuluş vaxtının gəlib çatdığını bəyan edən bir çox saxta məsihlər zühur edəcək. Bunlar çoxlarını yoldan çıxaracaq. Məsihin sözləri yerinə yetdi. Onun ölümü ilə Yerusəlimin mühasirəsi arasındakı dövrdə bir çox saxta məsihlər meydana çıxdı. Lakin bu xəbərdarlıq həm də dünyanın bu çağında yaşayanlara verilmişdi. Yerusəlimin dağıdılmasından əvvəl tətbiq edilən eyni aldatmalar əsrlər boyu tətbiq edilmişdir və yenə də tətbiq ediləcəkdir.

“‘Müharibələr və müharibə xəbərləri eşidəcəksiniz; baxın, təşvişə düşməyin; çünki bütün bunlar baş verməlidir, lakin son hələ gəlməmişdir.’ Yerusəlimin məhvində, insanlar üstünlük uğrunda çarpışdılar. İmperatorlar öldürülürdü. Taxtın dərhal yanında durduğu güman edilənlər qətlə yetirilirdi. Müharibələr və müharibə xəbərləri var idi. Məsih dedi: ‘Bütün bunlar baş verməlidir’, ‘lakin son [Yəhudi xalqının xalq olaraq sonu] hələ gəlməmişdir. Çünki millət

millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı qalxacaq; müxtəlif yerlərdə qıtlıqlar, vəbalar və zəlzələlər olacaq. Bütün bunlar ağrıların başlanğıcıdır.’ Məsih dedi: Ravvinlər bu əlamətləri gördükdə, onları Allahın Öz seçilmiş xalqını əsarətdə saxladıkları üçün millətlər üzərinə göndərdiyi hökmlər elan edəcəklər. Onlar bəyan edəcəklər ki, bu əlamətlər Məsihin gəlişinin nişanəsidir. Aldanmayın; bunlar Onun hökmlərinin başlanğıcıdır. Xalq özünə baxdı. Onlar tövbə edib dönmədilər ki, Mən onlara şəfa verim. Onların əsarətdən azad edilmələrinin nişanələri kimi təqdim etdikləri əlamətlər, onların məhvinin əlamətləridir.” The Desire of Ages, 628.

66-cı ildə Yerusəlimin mühasirəsi Romanın öz bayraqlarını müqəddəs məbədin hüdudları içində yerləşdirməsi əlamətini ehtiva edirdi. İsanın 66-cı ildən 70-ci ilə qədər olan dövrün hadisələri barədə şərh, 70-ci ilin dağıdılışını Onun İkinci Gəlişi ilə əlaqələndirdi; və Onun İkinci Gəlişi ilə bağlı bir əlamət vardır.

“Tezliklə gözlərimiz Şərqə yönəldi, çünki təxminən insan əlinin yarısı böyüklüyündə kiçik qara bir bulud görünmüşdü; hamımız bilirdik ki, bu, Bəşər Oğlunun Əlaməti idi.” The Day Star, 1846.

Eramızın 66-cı ilindən 70-ci ilinə qədər olan tarixin başlanğıcı və sonu şəhərin mühasirəsinin başlanğıcı və şəhərin məhvi ilə əlaqədar bir əlaməti ehtiva edir; bu əlamət e.ə. 587-ci və e.ə. 586-cı illərdə gözlərin arzusunun ölümünə dair alfa və omeqa əlaməti ilə uyğunluq təşkil edir.

Bir ilyarımlıq mühasirənin tarixi axır günlər üçün bir “əlamət”dir. Yezekelin tarixində təmsil olunan ağılsız bakirələr, mühasirənin əlamətini 66-cı ildə görüb xilas üçün qaçan müdrək bakirələrin tarixindəki qarşılığını tapır. Bir ilyarımlıq mühasirə ibadət edənlərin iki sinfini aşkara çıxaran əlamətdir. Bir sinif bu əlaməti anlayacaq, digər sinif isə — Yeşayanın “çoxları” kimi təsvir etdiyi sinif — görməyəcək və eşitməyəcək.

Çox və Az

O zaman padşah nöqərlərə dedi: “Onun əl-ayağını bağlayın, onu aparın və bayırdakı zülmətə atın; orada ağlaşma və diş qıcirtəsi olacaqdır. Çünki çağırılan çoxdur, lakin seçilən azdır.” Matta 22:13, 14.

Beləliklə, axırıncılar birinci, birincilər isə axırıncı olacaq; çünki çoxları çağırılmışdır, lakin azları seçilmişdir. Matta 20:16.

Görmək və Eşitmək

Yezekel kitabında səhnələşdirilmiş beş məsəl vardır və həmçinin Yezekel rəhbərlərə və xalqa beş dəfə danışdı. Bu iki şahid “görməkdən” imtina edən və “eşitməkdən” imtina edən beş ağılsız bakirəni müəyyən edir. Onlar Yəhuda qəbiləsinin Aslanı kimi Öz peyğəmbərlik Kəlamının möhürünü açan İsa tərəfindən artırılan biliyi görməkdən və ya eşitməkdən imtina edirlər.

Dünya Görəcək və Eşidəcək

Ey dünyanın bütün sakinləri və yer üzündə yaşayanlar, dağlar üzərində bayraq qaldıranda baxın; şeypur çalanda isə eşidin. Yeşaya 18:3.

Və o gün karlar kitabın sözlərini eşidəcək, korların gözləri isə qaranlıqdan və zülmətdən görəcək. Yeşaya 29:18.

Axmaq və Ağılsız Xalqımın Biliyi Yoxdur

Nə vaxta qədər bayrağı görəcək, şeypur səsini eşidəcəyəm? Çünki xalqım ağılsızdır, Məni tanımamışlar; onlar səfeh övladlardır və heç bir anlayışları yoxdur: pislik etməkdə müdrikdirlər, amma yaxşılıq etməyi bilmirlər. Yeremya 4:21, 22.

Bunu Yaqubun evində elan edin və Yəhudada car çəkin, belə deyin: İndi bunu eşidin, ey səfeh və idraksız xalq; gözləri var, amma görmürlər; qulaqları var, amma eşitmirlər. Yeremya 5:20, 21.

Üsyankar Ev

Rəbbin sözü yenə mənə nazil olub dedi: “Ey insan oğlu, sən asi bir evin arasında yaşayırsan; onların görməyə gözləri var, amma görmürlər; eşitməyə qulaqları var, amma eşitmirlər; çünki onlar asi bir evdirlər.” Hezekiel 12:1, 2.

Buna görə də onlarla məsələrlə danışiram; çünki baxdıqları halda görmürlər, eşitdikləri halda eşitmirlər, nə də anlayırlar. Və Yeşayanın bu peyğəmbərliyi onlarda yerinə yetir: “Eşidərək eşidəcəksiniz, amma anlamayacaqsınız; və görərək görəcəksiniz, amma dərk etməyəcəksiniz. Çünki bu xalqın ürəyi kobudlaşıb, qulaqları ağır eşidir, gözlərini isə yummuşlar; ta ki, heç vaxt gözləri ilə görməsinlər, qulaqları ilə eşitməsinlər, ürəkləri ilə anlamasınlar, dönməsinlər və Mən də onları sağaltmayım.”

Amma sizin gözləriniz nə bəxtiyardır, çünki görür; qulaqlarınız da, çünki eşidir. Çünki sizə doğrusunu deyirəm: bir çox peyğəmbərlər və saleh adamlar sizin gördüyünüz şeyləri görməyi arzuladılar, lakin görmədilər; sizin eşitdiyiniz şeyləri eşitməyi də arzuladılar, lakin eşitmədilər. Matta 13:13–17.

Qədim Yollar

Rəbb belə deyir: Yollarda durun, baxın və qədim cığırıqları soruşun, yaxşı yolun harada olduğunu soruşun və o yolla gedin; onda canlarınız üçün rahatlıq tapacaqsınız. Lakin onlar dedilər: “O yolla getməyəcəyik.” Mən həmçinin üzərinizə gözətçilər qoydum və dedim: “Şeypur səsinə qulaq asın.” Lakin onlar dedilər: “Qulaq asmayacağıq.” Yeremya 6:16, 17.

1840–1844-cü illərin xəbəri

“1840–1844-cü illərdə verilmiş bütün xəbərlər indi təsirli şəkildə bəyan edilməlidir, çünki yolunu azmış çox adam var. Bu xəbərlər bütün kilsələrə çatdırılmalıdır.

“Məsih dedi: “Gözləriniz nə bəxtiyardır, çünki görür; qulaqlarınız da, çünki eşidir. Doğrusunu sizə deyirəm ki, çoxlu peyğəmbərlər və saleh adamlar sizin gördüyünüz şeyləri görməyi arzuladılar və görmədilər; sizin eşitdiyiniz şeyləri eşitməyi arzuladılar və eşitmədilər” [Matthew 13:16, 17]. 1843 və 1844-cü illərdə görünən şeyləri görənlər nə bəxtiyardır.

“Xəbər verildi. Və bu xəbərin yenidən təkrar edilməsində heç bir gecikmə olmamalıdır, çünki zamanın əlamətləri yerinə yetməkdədir; yekun iş görülməlidir. Qısa müddət ərzində böyük bir iş görülməlidir. Tezliklə Allahın təyinatı ilə elə bir xəbər veriləcək ki, bu, güclü bir fəryada çevriləcək. O zaman Daniel öz payında duracaq ki, öz şəhadətini versin.” Manuscript Releases, cild 21, 437.

Mühasirənin Əlaməti

Yezekel kitabında beş dəfə o, xalqın görməkdən imtina etdiyi bir məsələ “əməldə canlandırdı”, həmçinin beş dəfə də eşitməkdən imtina edən həmin xalqa “danışdı”. Əməldə canlandırılan məsələ ilə danışığın iki şahidi beş ağılsız bakirəyə təqdim olundu. Dördüncü fəsildə yer alan əməli məsələlərdən biri yaxınlaşan məhvi xəbərdar edən mühasirənin “əlaməti”ni təmsil edir. Yezekelin xəbəri Laodikiya üçün olan xəbərdir.

Laodikiya üçün verilən “əlamət” ‘mühasirə əlaməti’dir və axır günlərin mühasirəsi bir neçə şahid tərəfindən təmsil olunur. Məsihin dövründə yəhudilərə verilən yeganə əlamət Yunusun əlaməti idi; Yunus balının qarnında üç gün qalması canlandırılmış bir məsələ kimi təmsil edir.

O zaman ilahiyyatçıların və farisəylərin bəziləri cavab verib dedilər: Müəllim, Səndən bir əlamət görmək istəyirik. Lakin O, onlara cavab verib dedi: Pis və zinakar nəsil əlamət axtarır; ona isə Yunus peyğəmbərin əlamətindən başqa heç bir əlamət verilməyəcəkdir. Çünki Yunus üç gün və üç gecə nəhəng balığın qarnında olduğu kimi, İnsan Oğlu da üç gün və üç gecə yerin bağrında olacaqdır. Matta 12:38–40.

Yunusun Əlaməti

Yunusun əlaməti ölümdən dirilmənin həyata keçirilmiş bir məsələsi idi. Yəhya da eyni həqiqəti təmsil edir, çünki o, qaynayan yağ dolu qazana atıldı və oradan sağ çıxdı. Daniel şirlər yuvasında, həmçinin Navuxodonosorun sobasında olan o üç saleh şəxs də ölümdən dirilməni təmsil edir. Bunların hamısı Vəhy kitabının on birinci fəslində dirildilən yüz qırx dörd mini təmsil edir.

“Xilaskarın düşüncələri indi keçmiş və gələcəyi seyr etməkdən qayıtdı. Xalq isə gördüklərini və eşitdiklərini öz zehnlərində yaranmış təəssürlərə və malik olduqları nura görə izah etməyə çalışarkən, ‘İsa cavab verib dedi: Bu səs Mənə görə deyil, sizin xatirinizə gəldi.’ Bu, Onun Məsihliyinin ən ali sübutu, Atanın İsanın həqiqəti söylədiyinə və Allahın Oğlu olduğuna dair nişanı idi. Yəhudilər bu uca Göyün şəhadətindən üz döndərəcəklərdimi? Onlar bir vaxtlar Xilaskardan soruşmuşdular: Bizim görüb iman etməyimiz üçün hansı əlaməti göstərirsen? Məsihin xidməti boyunca sayısız-hesabsız əlamətlər verilmişdi; lakin onlar inandırılmasınlar deyər gözlərini yumub ürəklərini bərkitmişdilər. Lazarın dirilməsi kimi ən ali möcüzə belə onların imansızlığını aradan qaldırmadı, əksinə, onları daha da artmış kinlə doldurdu; və indi Ata danışmışkən, artıq heç bir əlavə əlamət istəyə bilmədikləri halda, ürəkləri yumşalmadı və onlar yenə də iman etməkdən imtina etdilər.” Spirit of Prophecy, volume 3, 79.

Lazar, balının qarnında Yunus vasitəsilə canlandırılmış dirilmənin əlaməti idi. Dirildilmiş Lazarla əlaqədar Atanın səsi İlahiliklə bəşəriyyətin birləşməsini təmsil edir ki, bu da, əlbəttə, Öz üzərinə insan cismini götürmüş Məsihin təbiətidir. İlahiliyin bəşəriyyətlə birləşməsi yüz qırx dörd

minin bayrağıdır, Lazar isə Yaradanla məxluqun birləşdirilməsini həyata keçirən dirilmə qüdrətinin əlamətidir.

“Lazarın dirildilməsi vasitəsilə bir çoxları İsayə iman etməyə yönəldi. Xilaskar gəlməzdən əvvəl Lazarın ölməsi və qəbirə qoyulması Allahın planı idi. Lazarın dirildilməsi Məsihin ən möhtəşəm möcüzəsi idi və buna görə bir çoxları Allahı izzətləndirdi.” Manuscript Releases, cild 21, 111.

Lazar Yerusəlimə zəfərli girişi qabaqladı və o, Yunusla təsvir olunan dirilmənin canlı “əlaməti” idi.

“Bədəni qəbirdə çürümüş, lakin indi izzətli insanlığın qüvvəsi içində sevinən Lazar, Xilaskarın mindiyi heyvanı aparırdı.” The Desire of Ages, 572.

Zəfərli giriş, on qız məsəlinin alfa yerinə yetməsi olan Exeter düşərgə toplantısına uyğun gəlir və beləliklə, Yunusla Lazarın “əlamət”ini “Budur, Bəy gəlir!” xəbəri elanın omega və kamil yerinə yetməsi ilə uyğunlaşdırır.

“Mənə tez-tez on bakirə haqqında məsələ xatırladılır; onlardan beşi müdrik, beşi isə ağılsız idi. Bu məsələ hərfinə qədər yerinə yetirilmişdir və yerinə yetiriləcəkdir, çünki onun məhz bu zamana xüsusi tətbiqi vardır və üçüncü mələyin xəbəri kimi, yerinə yetirilmişdir və zamanın sonunadək indiki həqiqət olaraq qalmaqda davam edəcəkdir.” Review and Herald, 19 avqust 1890.

Yunus, Lazar və Samuel Snowun Exeter düşərgə toplantısına gecikərək çatması Hizziyalın “mühasirə əlaməti” ilə uyğunluq təşkil edir. Lazar Məsihi eşşək üstündə Yerusəlimə apardı.

“Bates 1844-cü ilin avqustunda Exeter (Nyu-Hempşir) düşərgə toplantısının mühüm rəhbərlərindən biri idi; həmin toplantıda “həqiqi gecəyarısı hayqırtısı” ilk dəfə təqdim olundu. Elə olmuşdu ki, düşərgədə həmin səhərki ibadət xidmətinə seçilmiş vaiz Bates idi. O, dinləyicilərini sadıq olmağa çağırır və onlara sakitliklə belə bir əminlik verirdi ki, Allah sadəcə onları sınayır, onların gecikmə vaxtında olduqlarını və buna bənzər fikirləri bildirirdi; bu zaman Samuel S. Snow at belində düşərgəyə gəlib çıxdı. Bacısı xanım John Couchun yanında yer alan Snow, Məsihin təyin olunmuş vaxtda zühur edəcəyi barədə əminliyini bir daha bəyan etdi. Dərindən həyəcanlanan xanım Couch ayağa qalxıb, “Budur, Allahdan bir xəbəri olan adam!” deyərək elan etməklə dinləyiciləri heyratə saldı.” Leroy Froom, The Prophetic Faith of our Fathers, cild 4, 549.

1521-ci ilin aprelində Martin Lüter at qoşulmuş arabada Worms Reyxstaqına getdi; orada o, papalığa əmanət və adətlərini rədd etdi və dedi: “Müqəddəs Yazıların şəhadəti və ya açıq-aşkar əgəl ilə inandırılmasam... heç nədən dönmə bilmərəm və dönməyəcəyəm, çünki vicdanın əleyhinə getmək nə təhlükəsizdir, nə də doğrudur. Mən burada dayanmışam. Başqa cür edə bilmirəm. Allah mənə kömək olsun. Amin.”

Fariseylər Məsihin zəfərli girişinə qarşı çıxdıqları kimi, papalığa hakimiyyətləri də Lütərin girişinə qarşı çıxdılar. Bundan sonra Lüter öz adını dəyişdirdi (məhürlənmənin bir simvolu) və alman dilinə Əhdi-Cədidə tərcümə etdiyi müddətdə gizlədildi. Onun Worms Dietindəki çıxışı, o dövrün

kilsə-dövlət hakimiyyətləri tərəfindən verilən ölüm fərmanına gətirib çıxaran Gecəyarısı Hayqırtısını təmsil edirdi və bununla da bazar günü qanununu simvolik şəkildə göstərirdi. “Junker Jörg” adı altında on ay gizləndikdən sonra, hakimiyyətlərdən gələn təhdid dəyişmişdi və bu, əsasən pozğun V Karlın üzləşdiyi iki hərbi problemə yönəlmişdi. Həmin iki hərbi təhdid Fransa və İslam idi; bunlar bu gün bəşəriyyətin qarşısında duran sosializm və İslamın eyni müqəddəs olmayan ittifaqını təmsil edirdi.

“Allahın yer üzündəki işi, əsrdən-əsrə, hər bir böyük islahatda və ya dini hərəkətdə diqqətləliyi bir bənzərlik nümayiş etdirir. Allahın insanlarla rəftarının prinsipləri həmişə eynidir. İndiki dövrün mühüm hərəkətlərinin keçmişdəkilərdə öz paraleli vardır və əvvəlki əsrlərdə kilsənin təcrübəsi bizim öz zamanımız üçün böyük dəyərə malik dərslər daşıyır.” The Great Controversy, 343.

Lazarın idarə etdiyi bir eşşək Məsihi Yerusəlimə gətirdi, at qoşulmuş bir fayton Lüteri Vorms Reyxstaqına apardı və bir at Snounu Exeter düşərgə toplantısına gətirdi; beləliklə, “Equus” cinsinə aid “Equidae” fəsiləsinin hər iki üzvü olan eşşək və at Gecəyarısı Fəryadı xəbərinin əlaməti kimi müəyyən edilir.

Ey Sion qızı, böyük sevinclə şadlan; ey Yerusəlim qızı, ucadan nida et: budur, sənin Padşahın sənə gəlir; O, ədalətlidir və qurtuluş gətirəndir; həlimdir, eşşəyə, bəli, eşşəyin balası olan bir dayça minmişdir. Zəkəriyyə 9:9.

Gecəyarısı nidası xəbərinin əlaməti həm İslamın rəmzləri olan eşşəyin, həm də atın gəlişidir. Gecəyarısı nidasının həqiqi xəbərinin seçilmiş carçısı, Məsihin eşşək üzərində gəlişi ilə uyğunluq içində, at üzərində gəldi. Axır günlərdəki “mühasirə”, Ellen White-ın Naşvill şəhərinin “od topları” ilə vurulmalı olduğunu bildirməsinin yerinə yetməsi ilə nişanlanır.

Mühasirə nə üçün Neşvilin alov toplarından başlayır? Bu, Allahın peyğəmbərlik Kəlamında İslamın eşşək və at ilə təmsil olunmasına görədir?

Smirna

İmperator Neron, eramızın 64-cü ilində Roma şəhəri yandırıldığı zaman Smirna kilsəsinin başlanğıcını nişanlayır. Bu tarix, eramızın 313-cü ilində Milan Fərmanı ilə başa çatan iki yüz əlli illik bir dövr ərzində həyata keçirilmiş xristian kilsəsinə qarşı təqibin başlanğıcını göstərir. Vəhşinin surətinin formalaşması, tezliklə gələcək Bazar qanununda vəhşinin nişanı ilə təmsil olunan bir omeqa nişanı ilə sona çatan bir dövrü təqdim edən alfa nişanını təmsil edir. Bu dövr “fərmanlar”la başladığı kimi müəyyən edilir.

“Əgər oxucu tezliklə baş verəcək mübarizədə istifadə olunacaq vasitələri anlamaq istərsə, keçmiş əsrlərdə Romanın eyni məqsəd üçün işlətdiyi vasitələrin tarixçəsini izləməkdən başqa bir şey etməlidir. Əgər o, papistlərlə protestantların birləşərək onların ehkamlarını rədd edənlərlə necə rəftar edəcəklərini bilmək istərsə, qoy Roma şənbəyə və onun müdafiəçilərinə qarşı göstərdiyi ruhu görsün.

“Dünyəvi hakimiyyət tərəfindən dəstəklənən kral fərmanları, ümumi məclislər və kilsə qaydaları bütpərəst bayramın xristian aləmində şərəfli mövqeyə yüksəlməsinin mərhələləri

oldu. Bazar gününə riayəti məcburi edən ilk ictimai tədbir Konstantin tərəfindən qəbul edilmiş qanun idi. (e. 321; 53-cü səhifə üçün Əlavə qeydinə baxın.) Bu fərman şəhər əhalisindən ‘hörmətəlayiq günəş günündə’ istirahət etməyi tələb edir, lakin kəndlilərə öz kənd təsərrüfatı məşğuliyyətlərini davam etdirməyə icazə verirdi. Əslində bütpərəst bir qanun olmasına baxmayaraq, xristianlığı zahirən qəbul etdikdən sonra imperator tərəfindən icra etdirildi.” Böyük Mübarizə, 574.

Smirna kilsəsindən Pergamos kilsəsinə keçidi qeyd edən ilk kral fərmanı 313-cü ildə verilmiş Milan Fərmanı idi. Bu, 321-ci ildə qəbul edilən ilk bazar günü qanununa aparan ilk addımı təmsil edirdi. Yerusəlimin dağıdılması bazar günü qanununu tipləşdirir və iki peyğəmbərlik şahidi dağıntıdan əvvəl gələn bir mühasirəni müəyyən edir. E.ə. 587-ci ildə Babilin üçüncü mühasirəsi və eramızın 70-ci ilində Romanın ikinci mühasirəsi ilə təmsil olunan bu iki mühasirə göstərir ki, bazar günü qanununun nişanəsindən əvvəl gələn nişanə — peyğəmbərlik mühasirəsidir.

Navuxodonosor əvvəl Yehoyaqimə, sonra Yekonyaya və nəhayət Sədqıyyaya qarşı mühasirə qurdu. Kestius 66-cı ildə mühasirə qurdu və İsanın kilsəyə verdiyi əlaməti yerinə yetirdi; necə ki, e.ə. 587-ci ildəki üçüncü mühasirə də Hizqiyalın arvadının ölümü əlamətinə malik idi. Yerusəlimin məhvinin öncəsi olan yol nişanı bir mühasirədir və o, həm də “əlamət”dir. 321-ci ilin bazar qanunundan əvvəl gələn yol nişanı Milan Fərmanı idi; burada heç bir məzəmməti olmayan bir kilsədən (Smirna) güzəştə getmiş kilsənin simvolu olan Perqama keçid baş verdi.

Beləliklə, Milan Fərmanı peyğəmbərlik mühasirəsinin başlanğıcıdır və eyni zamanda bir əlamətdir. O, həmçinin yüz qırx dörd minin Laodikeyalı hərəkətinin yüz qırx dörd minin Filadelfiyalı hərəkətinə keçdiyi nöqtəni də göstərir.

Filadelfiya və Smirna, Vəhy kitabının yeddi kilsəsi içində məzəmmət olunmayan yeganə iki kilsəni təmsil edir. Bu həqiqət isə öz növbəsində həmin keçidi, mübariz kilsədən zəfər çalmış kilsəyə keçid kimi müəyyən edir. Bu keçid, son günlərdəki yüz qırx dörd minlik hərəkətin yeddindən olub səkkizinci kilsəyə çevrildiyi Milan Fərmanı ilə uyğunluq təşkil edir. Filadelfiya və Smirna, həmçinin, özlərini yəhudi adlandıran, lakin əslində Şeytanın sinaqoqundan olanlarla mübarizə aparan yeganə iki kilsədir.

313-cü ilin həmin yol nişanı həmçinin 1844-cü il avqustun 12-dən 17-dək keçirilən Exeter düşərgə toplantısı ilə də uyğunluq təşkil edir. Düşərgə toplantısı başa çatdıqda, bu xəbər 1844-cü il oktyabrın 22-də qapı bağlanana qədər Birləşmiş Ştatların şərq sahilləri boyunca bir gelgit dalğası kimi yayıldı.

“Hərəkət gelgit dalğası kimi ölkənin üzərindən keçdi. O, şəhərdən şəhərə, kənddən kəndə, hətta ucqar kənd yerlərinə qədər yayıldı, ta ki Allahın intizarında olan xalqı tamamilə oyaqılana qədər. Fanatizm bu bəyanat qarşısında, doğan günəşin önündə əriyib gedən erkən şaxta kimi yox oldu. Möminlər gördülər ki, onların şübhəsi və çaşqınlığı aradan qaldırılmış, ümid və cəsarət isə ürəklərini canlandırmışdır. Bu iş, Allahın Kəlamının və Ruhunun idarəedicili təsiri olmadan baş verən insani coşğunun həmişə doğurduğu ifratçılıqlardan uzaq idi. O, mahiyyət etibarilə qədim İsraildə Allahın qullarından gələn məzəmmət xəbərlərindən sonra baş verən alçalma və Rəbbə dönüş dövrlərinə bənzəyirdi. O, hər dövrdə Allahın işini

səciyyələndirən xüsusiyyətləri daşıyırdı. Orada coşqun sevinc az idi; əksinə, qəlbin dərin araşdırılması, günahın etirafı və dünyadan üz döndərmə var idi. Rəbblə görüşə hazırlanmaq əzab içində çırpınan ruhların başlıca qayğısı idi. Orada davamlı dua və Allaha tam, qeyd-şərtsiz həsr olunma var idi.” Böyük Mübarizə, 400, 401.

22 oktyabr 1844-cü ildə qapının bağlanması tezliklə gələcək bazar qanununu təmsil edir və 22 oktyabrın bağlı qapısından əvvəl gələn yol nişanı Exeter düşərgə toplantısı idi. Buna görə də Exeter düşərgə toplantısı Milan Fərmanı ilə uyğunluq təşkil edir. O, həmçinin Məsihin zəfərli girişinə də uyğun gəlir.

“Gecəyarısı fəryadı o qədər də mübahisə ilə yayılmırdı, baxmayaraq ki, Müqəddəs Yazılardan gətirilən dəlil aydın və qəti idi. Onunla birlikdə canı hərəkətə gətirən təhrikedici bir qüvvə gedirdi. Nə şübhə var idi, nə də sual. Məsihin Yerusəlimə zəfərli daxil olması münasibətilə, bayramı saxlamaq üçün ölkənin hər tərəfindən toplaşmış xalq Zeytun dağına axışdı və İsanı müşayiət edən izdihama qoşulduqda, o anın ilhamını duyaraq bu nidanın daha da qüvvətlənməsinə kömək etdilər: ‘Rəbbin adı ilə gələn mübarəkdir!’ [Matthew 21:9.] Eyni qayda ilə Adventist yığıncaqlarına axışan imansızlar da — bəziləri maraqdan, bəziləri isə sadəcə istehza etmək üçün — ‘Budur, Bəy gəlir!’ xəbəri ilə müşayiət olunan inandırıcı qüvvəni hiss edirdilər.” Spirit of Prophecy, volume 4, 250.

Milan Fərmanı, e.ə. 587-ci ildə Navuxodonosor və 66-cı ildə Cestius tərəfindən təmsili verilmiş peyğəmbərlik mühasirəsini işarələyir. Həmin iki mühasirə müvafiq olaraq e.ə. 586-cı ildə və 70-ci ildə Yerusəlimin məhvində gətirib çıxardı. Cestiusun mühasirəsi sona çatdı və üç il yarım sonra mühasirə Titusun rəhbərliyi altında yenidən başlandı; beləliklə, alfa Roma hökmdarı ilə başlayıb omeqa hökmdarı ilə bitən bir peyğəmbərlik dövrü təqdim edilmiş oldu. Həmin üç il yarım, Yerusəlimin papalıq tərəfindən tapdalanmasını və papalığın ölümcül yarasının sağalıb yenidən üç il yarım simvolik müddət ərzində hökmranlıq edəcəyi, tezliklə gələcək bazar qanununu təmsil edir.

Amma məbəddən kənarda olan həyəti kənarda qoy və onu ölçmə; çünki o, millətlərə verilmişdir; onlar da müqəddəs şəhəri qırx iki ay ayaq altına salacaqlar. Vəhy 11:2.

538-ci ildə, və sonra yenidən gələcək bazar qanunu zamanı, Yerusəlimin tapdalanması başlayır. Bu iki bazar qanunu, Böyük Konstantinin ilk bazar qanununu qəbul etdiyi 321-ci il ilə təmsil olunmuşdur. 538-ci ildə papalığa Allahın kilsəsini üç il yarım müddətində təqib etmək (tapdalamaq) səlahiyyəti verildi; bu, Cestiusdan Titusa qədər olan tarix ilə təmsil olunmuşdur. 538-ci ildə papalıq Orleanın üçüncü Şurasında bir bazar qanunu qəbul etdi. Tezliklə gələcək bazar qanunu, papalığın məbədi tapdalamaq (təqib etmək) üçün yenidən nə vaxt səlahiyyətləndirildiyini müəyyən edir.

313, 321-ci ildə ilk Bazar qanununa gətirib çıxaran ilk fərmanı müəyyən edir. Sonra 330-cu ildə imperiya peyğəmbərlik mənasında şərq və qərb olaraq bölündü və bununla da Amerika Birləşmiş Ştatlarında alfa Bazar qanunu ilə başlamış təqib və ayaqlar altına salınma dövrü olan simvolik “qırx iki” ay davam edən papalıq təqibinin ikinci dövrünün omeqa nəticəsi qeyd olundu.

Üçüncü mələk də onların ardınca gəlib uca səslə dedi: Əgər kimsə vəhşiyyə və onun surətinə səcdə edərsə və onun nişanını alnına yaxud əlinə qəbul edərsə, o da Allahın qəzəbinin

piyaləsinə qatışıqsız tökülmüş hiddət şərabından içəcək; və müqəddəs mələklərin hüsurunda və Quzunun hüsurunda od və kükürdlə əzab olunacaq. Onların əzabının tütüsü əbədi olaraq yüksəlir; və vəhşiyə və onun sürətinə səcdə edənlərə, habelə onun adının nişanını qəbul edən hər kəsə gecə-gündüz rahatlıq yoxdur. Müqəddəslərin səbri bundadır; Allahın əmrlərini və İsanın imanını qoruyub saxlayanlar da bunlardır. Vəhy 14:9–12.

Düzənlik

“Milan” sözünün latınca mənası “düzənliyin ortası” deməkdir. Şərqlə Qərbin ortasında, 313-cü ildə Qərbin Konstantini Şərfin Lisiniusla ittifaq axtardı. Fərman Şərqlə Qərbi bir araya gətirmək cəhdini təmsil edirdi və Konstantinin ögey bacısı Konstantiyanın Lisiniusla evlənməsi ilə, bir müqavilə nikahı vasitəsilə, fərman təsdiqləndi. Lakin necə ki, Daniel on birdə şimalın Selevkiləri ilə cənubun Ptolemeyi arasındakı ilk müqavilə nikahı uğursuzluğa məhkum idi, bu nikah da “şərq şərqdir, qərb qərbdir və bu ikisi heç vaxt qovuşmaz” deyən köhnə məsəlin yerinə yetməsi ilə uğursuzluğa məhkum idi.

‘330’ ili birbaşa Daniel on birinci fəslin iyirmi dördüncü, iyirmi yeddinci və iyirmi doqquzuncu ayələrində təqdim olunur. Bu, 313-dən 330-a qədər olan on yeddi ili Daniel on birin peyğəmbərlik xəttinə daxil edir və peyğəmbərlik zərurəti etibarilə, 313-cü ildə şərq ilə qərb arasında bağlanan həmin müqavilə nikahını eyni fəsildəki ilk müqavilə nikahına paralel olaraq müəyyənləşdirir.

“Daniel kitabının on birinci fəslindəki peyğəmbərlik demək olar ki, öz tam yerinə yetməsinə çatmışdır. Bu peyğəmbərliyin yerinə yetməsi olaraq baş vermiş tarixin böyük bir hissəsi yenidən təkrar olunacaqdır.” Manuscript Releases, number 13, 394.

e.ə. 261–246-cı illərdə hökmranlıq edən II Antiox Teos ilk arvadı I Laodikanı Misirin II Ptolemey Filadelfinin qızı Berenikaya görə kənara qoydu. Bu evlilik e.ə. 252-ci ildə İkinci Suriya müharibəsinə son qoyan sülh razılaşmasının bir hissəsi idi. Bundan sonra Konstantin 324-cü ildə Lisiniyə qalib gəldikdə, bu evlilik başa çatdı; necə ki, e.ə. 246-cı ildə birinci arvadı Laodikanın Antioxu zəhərləməsi ilə Antioxla Berenikanın da evliliyi sona çatdı. İkinci Suriya müharibəsinin sonunu işarələyən bu evlilik, həmçinin Antioxxun qətli və daha sonra Berenikanın, onun övladının və misirli müşayiətçilərinin öldürülməsi Üçüncü Suriya müharibəsinin başlanğıcını işarələdi. 313-cü ilin müqavilə evliliyi Smirna kilsəsi ilə təmsil olunan təqib dövrünə son qoydu və Perqam kilsəsi ilə təmsil olunan güzəşt dövrünü başlatdı.

Seleukilər tarixinin başlanğıcındakı izdivac, Böyük Antioxun qızı Kleopatra I-ni Ptolemey V Epifana verdiyi zaman Seleuki imperiyasının sonunda baş verən müqavilə izdivacını əvvəlcədən təcəssüm etdirirdi. Bu izdivac e.ə. 193-cü ildə Rafiyada baş verdi, lakin ittifaq tezliklə sona çatdı; necə ki, şimal padşahı ilə cənub padşahı arasındakı ilk müqavilə izdivacı da belə olmuşdu. Seleuki imperiyasının alfa və omega müqavilə izdivacları, daha sonra Daniel on birin peyğəmbərlik tarixində qeyd olunan müqavilə izdivacını təcəssüm etdirir; həmin vaxt Oktavian e.ə. 40-cı ildə bacısı Kiçik Oktavianı Mark Antoniyə vermişdi. Mark Antoni və Oktavian, e.ə. 44-cü ildə Yuli Sezarın sui-qəsd nəticəsində öldürülməsi ilə başlanan Romanın şərq və qərb bölgələri üzərində hakimiyyət mübarizəsi aparırdılar. Brundisium müqaviləsi e.ə. 40-cı ildə həmin izdivac zamanı qüvvəyə mindi və səkkiz il sonra, e.ə. 32-ci ildə Mark Antoni rəsmi surətdə Oktaviadan boşandı və

e.ə. 31-ci ildə Aktium döyüşünə səbəb oldu; orada həm Mark Antoni, həm də Kleopatra (ən son Kleopatra məhz o idi) öz sonlarına çatdılar.

Selevki imperiyasının omeqa nikah müqaviləsi son Kleopatranı tipləşdirən ilk Kleopatranı ortaya çıxardı; onun nəsil xətti e.ə. 40-cı ildə Roma imperiyasının peyğəmbərlik xarakterli alfa nikah müqaviləsinə bağlantını formalaşdırdı. Həmin üç müqavilə nikahı Milan Fərmanının müqavilə nikahını tipləşdirir. Milan Fərmanı peyğəmbərlik xarakterli bir mühasirənin başlanğıcını qeyd edir, peyğəmbərlik bir işarəni təmsil edir, saleh bir kilsədən qeyri-saleh bir kilsəyə keçidi qeyd edir və beləliklə yeddidən olan səkkizinci varlığın müəmməsi ilə uyğunlaşır. O, bir müharibəni sona çatdıran bir müqavilə nikahını qeyd edir, ta ki həmin müqavilə nikahının boşanmasına qədər; beləliklə də bir müharibənin başlanğıcını qeyd edir. İki Roma nikahında boşanma imperiyanın birləşməsinə təkan verir. 313 həmçinin Gecəyarısı Fəryadı ismarıcının elanının başlandığı və 22 oktyabrın bağlı qapısına aparıb çıxardığı Exeter düşərgə toplantısını da qeyd edir.

Növbəti məqalədə bu həqiqətləri nəzərdən keçirməyə davam edəcəyik.